

Kuopion vammaisneuvosto piti yhdessä Tukipilarin ja Kuopion kaupungin kanssa pop up -työpajan Kuopion pääkirjaston Kohtaamossa 4.3.2024. Työpaja koski Kuopion vammaisneuvoston suunnittelemaa Kuopion vammaispoliittista ohjelmaa. Työpajaan osallistui noin 15 kävijää. Työpaja oli avoin kaikille vammaisille, heidän läheisilleen sekä vammaisten parissa työskenteleville.

Huomiona kyselyyn: Kuopion vammaispoliittinen ohjelma koskee Kuopion kaupungin järjestämiä palveluita, joista ovat sosiaali, terveys –ja pelastuspalvelut siirtyneet Pohjois-Savon hyvinvointialueen vastuulle vuonna 2023. Kyselyssä on kuitenkin tullut esille asukkaiden toimesta hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvia palveluita, jotka ovat myös tässä koosteessa mukana.

Vastauksia tullaan hyödyntämään sekä Kuopion vammaisneuvoston työskentelyssä, Kuopion vammaispoliittisen ohjelman laatimisessa (niiltä osin, kun se koskee Kuopion järjestämisvastuulla olevia palveluita), että yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja sen vammaisneuvoston kanssa.

Työpajassa kysyttiin palveluiden käytöstä, viestinnästä ja tiedotuksesta, sekä pyydettiin muita kommentteja vammaisneuvostolle.

Seuraavassa työpajan kysymyksiä ja koosteet vastauksista:

PALVELUIDEN KÄYTTÖ

Koetko, että voit osallistua ja käyttää kaupungin palveluita ongelmattomasti? Millaisia ongelmia kohtaat ja mikä sujuu hyvin?

Yleinen saavutettavuus

Saavutettavuus: Yleisesti saavutettavuus on kunnossa, mutta selkokielisyyteen tulisi panostaa enemmän, jotta tiedot olisivat paremmin kaikkien saatavilla.

Selkokielisyys: Tarvetta on lisätä selkokielistä sisältöä kaupungin viestintäkanaviin, jotta kaikki käyttäjät ymmärtäisivät tiedot helposti.

Liikuntapalvelut

Kuntolaakso: Monipuolinen ja hyvä uimahalli, mutta siellä on ongelmia inva-tilojen kanssa. Inva-tila ilman saunaa ja hoitotasoa ei palvele riittävästi.

Lippumäen uimahalli: Remontin yhteydessä opasteet ovat parantuneet, mikä on hyvä kehitysaskel.

Uusi uimahalli: Suihkun ja saunan välimatka on pitkä, ja suihkutuolin pyörät jäävät helposti jumiin lattian uriin. Tämä vaikeuttaa liikkumista erityisesti liikuntarajoitteisille.

Uuden kuopiolaisen näkökulma: Kuntolaakso on uusi, hieno ja miellyttävä.

Omaishoitajan näkökulma: Invapukuhuoneessa ei ole saunaa, joten käyttäjät joutuvat menemään naisten puolelle saunaan. Invapukuhuoneessa on vain penkki, joka tekee vaipan vaihdosta haastavaa.

Asuminen ja ympäristö

Katukivetykset: Joissakin paikoissa katukivetykset ovat niin korkeita, että pyörätuolia joutuu nostamaan tai peruuttaa niiden yli.

Esteettömät uimarannat: On hienoa, että esteettömiä uimarantoja kehitetään. Kysymyksiä on kuitenkin siitä, pääseekö pyörätuolilla uimakoppeihin ja onko tästä tietoa saatavilla netissä. Pyörätuolilla tulisi päästä laiturille ja veteen.

Työllisyyspalvelut

Navigaattori: Palvelu on saanut paljon positiivista palautetta. Se on tarjonnut avotyöpaikkoja ja opiskelumahdollisuuksia, ja asiakkaat ovat kehuneet sitä paljon.

Vilkku-Fillarit

Laajentaminen: Vilkku-Fillareiden käyttöä tulisi laajentaa Etelä-Kuopioon, jotta pyöräily olisi mahdollisempaa laajemmalla alueella.

Kypäräturvallisuus: Mahdollisuus lainata pyöräilykypäriä lisäisi käyttäjien turvallisuutta.

Bussit

Aikataulut: Jos bussi on myöhässä ja pysäkeillä ei ole aikataulunäyttöjä, se aiheuttaa paniikkia ja epävarmuutta. Useammalla pysäkillä tulisi olla aikataulunäytöt, jotta matkustajat saavat ajantasaista tietoa.

Kokeiluryhmä: Neljä vuotta sitten tehtiin kokeilu, jossa tarkasteltiin pysäkkien tarpeita, mutta toimenpiteitä ei ole toteutettu. Ongelmina olivat kaiteiden puute ja pysäkkien ahtaus, joka vaikeuttaa bussista poistumista.

Opiskelijatyö: Vilkku-pysäkkien tarkastelusta kerättiin tietoa opiskelijatyönä, mutta tiedon hyödyntäminen on epäselvää. On tärkeää, että kohderyhmien palautetta hyödynnetään suunnittelussa.

Taksipalvelut

Käyttörajoitukset: Kaupungin tarjoamat taksipalvelut ovat rajalliset (18 matkaa vuodessa), mutta monet maksavat mieluummin täyden hinnan, koska maksutonta taksia joutuu odottamaan kauan.

Inva-taksit: Usein invataksia ei saa tilattua, vaikka sitä pyydettäisiin. Matalia takseja tarvittaisiin enemmän, koska korkeaan taksiin on vaikea nousta.

Odotusajat: Maksuttoman taksin odotusaika on vähintään kaksi tuntia, usein enemmän, mikä tekee sen käytöstä epäkäytännöllistä.

Palvelun epäluotettavuus: Taksipalvelut eivät saavu ajoissa, vaikka ne tilaisi etukäteen. Tämä aiheuttaa turhautumista ja epäluottamusta.

Sansian taksit: Soitot ja kyselyt Sansialle eivät tuota tulosta, eikä tiedetä, miksi taksit eivät saavu.

Koulutus: Taksikuljettajien koulutuksessa on puutteita, erityisesti pyörätuolien kiinnittämisessä. Varomaton ajotapa lisää pelkoa matkustajilla.

Vältteleminen: Monet pyörätuoliasiakkaat eivät halua käyttää taksia, koska pelkäävät varomatonta ajotapaa ja epävarmoja kyytejä.

Avustajapula: Monissa kulttuuripalveluissa, kuten teattereissa ja museoissa, avustajia ja työntekijöitä tarvitaan lisää. Esimerkiksi museokäynneille ei aina löydy avustajaa, mikä rajoittaa palvelujen saavutettavuutta. Tämä johtuu osittain työntekijöiden puutteesta.

Tapahtumat ilman avustajia: Kaupungin tapahtumissa olisi hyvä järjestää mahdollisuuksia, joissa palveluihin pääsisi ilman avustajaa.

Esteettömyys kulttuuripalveluissa

Kirjastot, museot, teatterit: Esteettömyys on huomioitu hyvin, mutta parannuksia tarvitaan.

Kirjaston sisäänkäynti: Ei ole kovin esteetön, portaiden käyttö on vaikeaa ja rampit ovat haastavia. Esimerkiksi sähköpyörätuolilla on vaikea liikkua sohjoisilla luiska-alueilla.

Raittiustalon ramppi: Vaikka siellä on ramppi, se on käytännössä mahdoton käyttää.

Museon kahvila: On koettu liian meluisaksi kuulovammaisille. Palautteen jälkeen on tehty joitain muutoksia, mutta meluisuusongelma ei ole ratkennut täysin.

Isojen yleisötapahtumien järjestely: On hyvä, että järjestetään isoja yleisötapahtumia, joissa osallistujat voivat seurata tapahtumia erillään muista. Tällaisia tilaisuuksia voisi järjestää enemmän.

Validia-asunnot

Hatsalankadun Validia:

Korkea ramppi, joka on jyrkkä ja vaikea käyttää pyörätuolilla. Huoltoyhtiö raivaa rampin puhtaaksi, mutta se on edelleen liian jyrkkä.

Ei ole vieraspaikkoja, vain asukaspaikkoja. Tämä aiheuttaa ongelmia, jos tarvitaan palohälytystä tai ambulanssia, koska muut autot voivat olla tiellä.

Rakennuksen suunnitelmat eivät ole toteutuneet kuten alun perin piti. Esimerkiksi maan tasalla pitänyt tila on korkealla, eikä luvattua liuskaa tullutkaan vaan hissi.

Osallistaminen ja käyttäjäryhmien hyödyntäminen

Vammaisneuvoston hyödyntäminen: Vammaisneuvostoa hyödynnetään rakentamisessa, mutta kaikki ihmiset eivät osaa lukea piirustuksia, mikä tulisi huomioida mielipidettä kysyttäessä.

Asiakaspankki: Kaupungilla tai neuvostolla ei ole asiakaspankkia, jota voisi hyödyntää käyttäjäryhmien tarpeiden kartoittamisessa.

Facebook-ryhmät: Facebook-ryhmiä, joissa ilmiannetaan avustajia, voitaisiin hyödyntää asiakaspankkina.

Nuorisotyö

Liikkis-ranneke: Tämä on erinomainen etu nuorisotyössä, edistää nuorten liikkumista ja osallistumista.

Nuorisotilat: Nuorisotiloille tarvitaan enemmän tukea erityistarpeita omaaville nuorille, sillä nykyiset tilat koetaan tietyn porukan paikoiksi, mikä estää monia nuoria osallistumasta.

Osallistujien lisääminen: Nuorisotiloille tulisi kutsua laajempi joukko nuoria, jotta tilat tulisivat tutuiksi ja osallistuminen lisääntyisi.

Neurologiset häiriöt: Kun nuoret, joilla on neurologisia häiriöitä, lopettavat koulun, he usein katoavat palveluiden piiristä. Nuorisotyö etsii tälle kohderyhmälle (16-29-vuotiaat) sopivia ratkaisuja.

Kaupalliset palvelut

Ravintolapalvelut: Monista ravintoloista puuttuu pyörätuolirampit. Rampin asentaminen maksaa vain noin 20 euroa, joten tähän tarvitaan vaikuttamiskeinoja.

Matkakeskus ja VR

Matkakeskuksen hissit:

Hissit ovat liian pieniä rollaattoreille ja pyörätuoleille.

Hissit menevät kiinni klo 22 ja eivät toimi lauantaisin.

Opastus radalle hississä on huono.

Radan taso on huonosti saavutettavissa ilman liuskaa.

Rautatieaseman hissit:

Hississä ei ole selkeitä ohjeita raiteille pääsemiseksi.

Käytävän alla oleva hissi on liian pieni apuvälineitä käyttäville.

Sähköpotkulaudat

Turvallisuus: Sähköpotkulaudat aiheuttavat vaaratilanteita, erityisesti sähköisen pyörätuolin käyttäjille.

Sääntely: Kaupungin tulisi puuttua potkulautafirmojen sääntöihin. Potkulaudat tulisi palauttaa tiettyyn paikkaan kuten Vilkku-fillarit, jotta ne eivät jäisi kaduille ja haittaisi liikennettä. Useat kadut ovat kapeita, ja potkulaudat vievät niillä paljon tilaa.

Potkulaudat ovat myös raskaita siirtää pois tieltä.

VIESTINTÄ JA TIEDOTUS

Tiedon saatavuus ja kanavat

Tiedonlähteet kaupungin palveluista:

Nettisivut: Kaupungin verkkosivuilta löytyy hyvin tietoa. Tietoa haetaan sieltä aktiivisesti, ja ne ovat hyvä tiedonlähde monille käyttäjille.

Facebook: Seurataan aktiivisesti, ja sieltä saa tietoa kaupungin tapahtumista ja palveluista.

Instagram: Käytössä osalla asukkaista kaupungin tapahtumien seuraamiseen.

Esitteet: Paperiesitteet ovat hyvä tiedonlähde erityisesti niille, jotka eivät käytä internetiä. Esitteitä arvostetaan, ja ne ovat hyödyllisiä monille.

Selkokieliisyys:

Kaupungin verkkosivuilta kaivataan enemmän selkokielistä sisältöä. Selkokieliisyys on tärkeää ja siihen tulisi panostaa enemmän, jotta tieto olisi saavutettavaa kaikille.

Saavutettavuus:

Yleisesti saavutettavuus on hyvällä tasolla, mutta parannuksia voidaan tehdä erityisesti selkokieliisyyden osalta.

Teatteri ja musiikkikeskus ovat esimerkkejä hyvin saavutettavista palveluista, joissa tiedot löytyvät helposti.

Seuratut organisaatiot ja kanavat

Järjestöt ja tukiryhmät:

Tatu ry

Pohjois-Savon omaishoitajat ry

Tukipilari

Vahti (mahdollisesti virheellinen tai epätarkka nimi)

Sosiaalinen media:

Facebook: Tapahtumat ja palvelut ovat hyvin näkyvillä. Käyttäjät saavat tietoa keikoista ja päivittäisistä tapahtumista.

Instagram

Twitter (nykyisin X): Ennen seurattu, mutta monet ovat lopettaneet käytön muutosten jälkeen. Osa käyttäjistä on siirtynyt muihin palveluihin kuten Bluesky. Kaupungilta kysytään, onko se siirtymässä pois X:tä.

Kuopion Seinä: Tämä on hyvä alusta, mutta esitetään toive, että tietoa voisi jakaa laajemmin muissa sosiaalisen median kanavissa, jotta näkyvyys lisääntyisi.

Toiminta erityislapsiperheille

Eri järjestöt ja ryhmät tarjoavat tukea erityislapsiperheille. Näiden palveluiden saatavuus ja näkyvyys on tärkeää.

Yleiset huomiot

Tapahtumatiedot: Facebook ja paperiesitteet ovat suosittuja lähteitä tapahtumatiedolle. Näistä saadaan helposti tietoa, mitä tapahtumia Kuopiossa on minäkin päivänä.

Saavutettavuus ja selkokieliyys: Parannusta kaivataan selkokielisen tiedon lisäämisessä verkkosivuille ja muille tiedotuskanaville.

MUUT KOMMENTIT VAMMAISNEUVOSTOLLE:

Vammaisneuvostolle: Kiitos tekemästänne työstä kansalaisen osallistamisessa – vaikutetaan yhdessä!

Vanhusneuvosto: Toivoo yhteistyötä vammaisneuvoston kanssa muun muassa yhdyspinnoista ja vammais-vanhuspalveluista. Kysyttiin, onko vanhus- ja vammaisneuvostolla yhteistyötä ja voisiko olla.

Yhteisöllisyyden lisääminen: Vanen edustajan esittämä kysymys oli, onko paikkoja, joissa kokoontua vapaasti? Vastaus oli, että päivätoiminta on arkisin, mutta asukastiloja on saatavilla maksutta käyttöön, esimerkiksi kirjastojen yhteydessä. Kulttuuritalo 44 on alle 29-vuotiaille maksuton (?).

Peli-ilta: Oli toivottu peli-iltaa, mutta ei saatu tilaa koska se oli maksullinen. Järjestettiin asukastiloissa invalidiliiton rakennuksessa. Muutama ulkopuolinen oli aamupäivällä, ei tietoa iltapäivästä.

Ehdotus työntekijältä: Jos kulttuuripalvelut kuten teatteri, kirjasto, museot järjestäisivät avoimia tilaisuuksia ihmisille. On jo ilmaiskonsertteja, mutta ehdotus ei saanut kannatusta. Olisi ihanaa, jos voisi viedä palveluja lähemmäs asiakasta, lähemmäs kotia